

ТИМОФЄЄНКО В.В.,
 магістрант кафедри менеджменту,
 Київський національний університет технологій та дизайну

НЕВМЕРЖИЦЬКА С.М., к.т.н., доцент,
 доцент кафедри менеджменту,
 Київський національний університет технологій та дизайну

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

Інновації відіграють вирішальну роль у довгостроковій перспективі виживання підприємства, визначенні його успіху та витриманні рівня конкурентоспроможності. Саме тому сучасні підприємства приділяють все більше уваги своєму інноваційному розвитку як одній з найважливіших складових частин економічного розвитку [3, 4].

Аналіз джерел фінансування інновацій за два останніх роки (табл. 1) показує, що спостерігається позитивна динаміка кількості коштів, які виділяються підприємствами на інновації. Так, в 2018 р. було виділено на 3062,6 млн грн більше, ніж в 2017 р. Однак підприємства, як і раніше, в першу чергу розраховують на власні можливості (було використано 84,5% і 88,2% власних коштів в 2017 р. і в 2018 р. відповідно).

Таблиця 1

Витрати на інновації за джерелами фінансування

Показник	Значення показника по роках				Абсолютна зміна 2018 р. до 2017 р., млн.грн.
	2017 р.		2018 р.		
	млн. грн.	питома вага, %	млн. грн.	питома вага, %	
Всього	9117,5	100,0	12180,1	100,0	3062,6
в тому числі за рахунок коштів:					
- власних	7704,1	84,5	10742,0	88,2	3037,9
- державного бюджету	227,3	2,5	639,1	5,2	411,8
- місцевих бюджетів	95,6	1,0	13,4	0,1	-82,2
- інвесторів-резидентів	273,1	3,0	109,7	0,9	-163,4
- інвесторів-нерезидентів	107,8	1,2	107,0	0,9	-0,8
- кредитів	594,4	6,5	473,9	3,9	-120,5
- інших джерел	115,2	1,3	95,0	0,8	-20,2

Джерело: розраховано авторами за даними [2].

Під інноваційним розвитком підприємства розуміють цілеспрямований безперервний процес здійснення інновацій в різних сферах його діяльності:

виробництві, управлінні, фінансовій, маркетинговій тощо. При цьому головним орієнтиром виступає максимально повне задоволення потреб споживачів за допомогою реалізації досягнень науки у виробничому процесі з метою отримання максимального економічного, соціального або екологічного ефекту. Досягти цього без створення та налагодження безперервного процесу управління інноваціями неможливо.

Отже, можна виділити такі основні проблеми, які впливають на процеси управління інноваційним розвитком підприємства:

- обмеженість фінансування інноваційної діяльності підприємств;
- відсутність у більшості підприємств сучасної бази для впровадження розробок через знос або відсутність необхідного обладнання, старіння кадрів;
- наявність феномена опору інноваціям;
- відсутність кадрів, здатних ефективно керувати інноваційним процесом;
- недостатньо розроблена державна політика в області інновацій.

Своєвідображення управління інноваційним розвитком підприємства знаходить у відповідній інноваційній стратегії та інноваційній політиці, а також в ефективному управлінні поточною інноваційною діяльністю.

У свою чергу, інноваційна діяльність підприємства залежить від наявності у нього необхідних ресурсів для проведення змін, кваліфікації співробітників, їх можливостей та готовності брати участь в інноваційних процесах.

Діяльність менеджера по управлінню інноваціями пов'язана з прийняттям рішень в умовах мінливого зовнішнього середовища і невизначеності, а це значить, що від нього вимагається вміння оцінювати ступінь ризику, гнучкість розуму й здатність сприймати все нове і прогресивне. Для отримання переваги на ринку підприємствам необхідно залучити й наявні матеріальні ресурси, й нематеріальні можливості підприємства. Також на динаміку інноваційного розвитку підприємств істотно впливає рівень внутрішньофірмових науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт, який в даний час на вітчизняних підприємствах все ще недостатній та потребує більш широкого залучення наукового потенціалу країни [1].

Як свідчать статистичні дані (рис. 1), показник кількості виконавців науково-дослідних робіт в Україні нижче ніж у більшості країн Європи, що є однією з причин низької реалізованості інноваційного розвитку.

Управління інноваційним розвитком на підприємстві передбачає вдосконалення організаційної структури взаємодії наукових колективів і конкретних співробітників. Чіткий розподіл функцій колективів і їх конкретних виконавців дозволить підвищити ефективність і результативність інноваційного розвитку підприємств і наукових організацій, посилить стимули підвищення рівня інноваційних розробок.

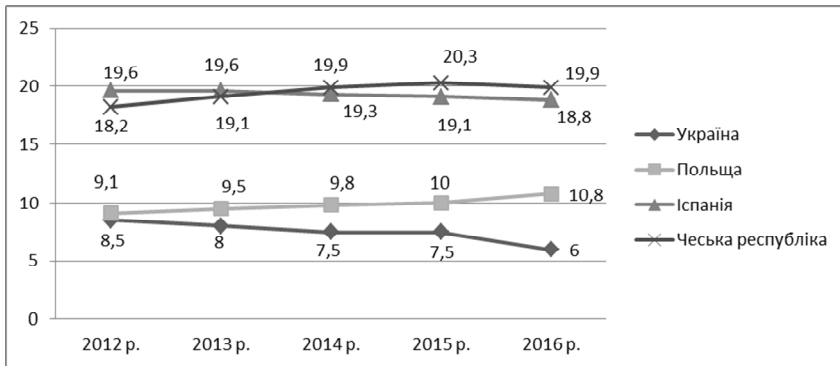

Рис. 1. Кількість виконавців НДР в Україні та окремих країнах Європи у розрахунку на 1000 осіб зайнятого населення (у віці 15-70 років), %
 Джерело: побудовано авторами за даними [2].

Як вже зазначалося, удосконалення управління інноваційним розвитком передбачає розробку інноваційної стратегії підприємства.

Можна виділити такі основні етапи розробки стратегії інноваційного розвитку:

- визначення цілей інноваційного розвитку;
- оцінка та аналіз зовнішнього середовища підприємства, який передбачає оцінку макро- і мікросередовища його функціонування;
- комплексна оцінка стратегічної інноваційної позиції підприємства в даний час з урахуванням аналізу життєвого циклу [5];
- розробка альтернативних варіантів (сценаріїв) інноваційного розвитку та оцінка пріоритетів розвитку;
- формування системи ресурсного забезпечення стратегії інноваційного розвитку;
- оцінка стратегії інноваційного розвитку;
- забезпечення реалізації інноваційної стратегії;
- організація контролю за реалізацією інноваційної стратегії.

Через індивідуальність характеристик кожного підприємства не існує універсальної інноваційної стратегії, так само як і стратегічного управління для всіх підприємств, що вимагає врахування певних факторів.

Отже, для удосконалення управління інноваційним розвитком підприємства необхідна комплексна робота за такими основними напрямками:

- аналіз існуючої структури і потреб виробництва;
- збільшення обсягів наукових досліджень та розробок, і, як наслідок, розширення масштабів залучення до них наукового потенціалу країни;
- розробка інноваційної політики та інноваційної стратегії підприємства;
- удосконалення процесу вироблення інноваційних рішень;

- розширення наявної ресурсної бази;
- формування організаційної структури управління інноваційною діяльністю;
- підвищення професіоналізму і якості кадрового складу тощо.

Все це допоможе підприємству досягти поставлених цілей функціонування у вигляді конкурентних переваг, отримання стійких доходів, і забезпечить його існування як такого в довгостроковій перспективі.

Список використаних джерел:

1. Гончаров Ю., Касич А. Науковий потенціал як фактор розвитку інноваційно-інвестиційної системи України. *Економіка України*. 2007. № 3. С. 42-51.
2. Наукова та інноваційна діяльність України, 2018. Статистичний збірник. *Державна служба статистики України*. 2019. 108 с.
3. Невмержицька С.М., Марценюк С.О. Причини виникнення та шляхи подолання фінансової кризи на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2018. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6075>
4. Тарасенко І. О., Нетребська Н. В. Оцінка проблем та шляхи забезпечення сталого розвитку України в умовах глобалізації. *Міжнародний науковий журнал*. 2015. № 2. С. 103-109.
5. Харченко Т. О., Невмержицька С. М., Цалко Т. Р. Формування стратегії розвитку корпоративних структур на основі життєвого циклу. *Економічний розвиток: теорія, методологія, управління*: збірник наукових праць та тез наукових доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (2018). Прага: Nemoross.r.o. С. 105-112.

ТИМОШЕНКО В.О.*, студент групи БПУА-1-18,
факультет економіки та бізнесу,
Київський національний університет технологій та дизайну

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Сучасний заклад вищої освіти є складною соціально-економічною системою, яка зберігає традиції та запроваджує інновації під час здійснення освітньої діяльності, наукових досліджень, поєднання навчальної та дослідної діяльності, вирішення проблем соціального забезпечення. В системі вищої освіти формується науковий потенціал, який є основою для інноваційно-інвестиційного розвитку України [1]. Зазначене обумовлює актуальність питань забезпечення ефективності діяльності закладів вищої освіти, що вимагає розробки та реалізації довгострокового плану дій, тобто стратегічного управління.

---

* Науковий керівник – Цимбаленко Н.В., доцент кафедри менеджменту, Київський національний університет технологій та дизайну.